

NAŠA TEMA Ko naručuje krađu djela naših velikana

Crno tržište umjetninama je uhodan posao, obrću se milioni

Safet Zec spreman otkupiti svoje ukradene bakropise • Seid Hasanefendić pronašao svoje slike u Budvi • Na izložbama se određuju djela koja će biti ukradena

Krađa umjetnina jedna je od rijetkih pojava u našem društvu po kojoj ne kaskamo za svjetskih trendovima. Crno tržište procvat je doživjelo tokom agresije na našu zemlju. Prema transparentnim podacima kojima raspolaže Umjetnička galerija BiH, nestale su umjetnine čija se vrijednost mjeri milionima

maraka, a koje do danas nisu pronađene.

Saznajemo da se među nestalim djelima nalaze čuveni autportret Ferdinanda Hodlera iz 1912. godine, te slika istog autora "Mjesečina na Ženevskom jezeru" iz 1881. godine.

Osinje gnijezdo

Direktor Umjetničke galerije BiH Strajo Krsmanović kazao nam je da je krađa utvrđena 1996. godine prilikom inventure.

- Obavijestili smo i Interpol. Međutim, nikada nijedno djelo nije pronađeno - govori Krsmanović.

Većina umjetnika koji su se našli na meti i danas traga za svojim djelima. Jedan od njih je Seid Hasanefendić, bivši direktor Umjetničke galerije BiH. Iz njegovog sarajevskog ateljea, koji je bio pod zaštitom policije, nestalo je više od 100 djela. Nakon toga pojedinci iz nadležnih institucija su mu dali "dobro namjeran savjet" da ne dira u osinje gnijezdo.

- Po završetku rata na kućnu adresu stizale su mi fotografije mojih slika. Lopovi su tražili da ih otkupim. Ni-

Grafika starih ukradenih ploča Safeta Zeca

sam to učinio. Poznanici su me upućivali na jednu galeriju u Budvi, gdje su bile neke od mojih slika. Uvjerio sam se da su u pravu kada sam je posjetio. Na moje pitanje odakle im slike, odgovorili su: "Iz Beograda!" - pojasnio je Hasanefendić.

Bez odgovora

Slična sudbina zadesila je velikana bh. slikarstva Safeta Zeca, kojem je iz kuće u Počitelju ukraden veliki broj bakropisa. Njemu se nikada niko nije javio da ponudi otkup ploče.

- Godinama sam ih tražio na sve strane. Ne vjerujem da su ih neka djeca ili mladići uzeli i prodali u staro gvožđe. Vjerujem da je to dobro organizirano, što mi opet daje nadu da bakropisi negdje postoje. Također, očekivao sam da će neko štampati te ploče, uzima ti otiske, ali ni to se

nije dogodilo, jer to bih znao. Spreman sam ih kupiti od onoga ko ih posjeduje, ako se ikada pojavi. Duboko vjerujem da te ploče još stoje negdje, ali zašto niko neće da se javi i šta to nekome predstavlja, ne znam - ističe Zec te dodaje da za njega, kao au-

tora i kreatora, predstavljaju neprocjenjivu vrijednost.

Sudbinu Hasanefendića i Zeca doživjeli su i Affan Ramić, Ibrahim Ljubović, Boško Kućanski, Salim Obralić...

Kako, zapravo, funkcioniše crno tržište umjetninama? Naši izvori nam otkrivaju da su kradljivci specijalizirani za tu vrstu kriminala. Na meti su uglavnom djela etabliranih umjetnika, koji su osvajali neke na-

grade, ali u posljednje vrijeme na cijeni su i slike mladih umjetnika. To je postao uhodan posao, koji je nastavljen i danas, a na izložbama se već određuje koja djela će nestati.

Otežavajuća okolnost da se otuđena djela nekada pronađu jeste što uglavnom završe na zidovima naručilaca, među kojima su nerijetko oni koji nisu svjesni njihove prave vrijednosti.

Složeno uređenje države BiH u kojoj nema jedinstvene baze podataka još je jedan problem u nizu, jer ukradena slika u Sarajevu normalno se prodaje u Banjoj Luci.

Pokušali smo od MUP-a Kantona Sarajevo te od FUP-a saznati kojim podacima oni raspolažu. Međutim, iako smo uredno poslali upite, ni nakon nekoliko dana odgovore nismo dobili.

E. TRAKO -
M. ČUSTOVIĆ

Pronađena Hebibova djela

Jedan od rijetkih umjetnika čija su djela pronađena je slikar Adin Hebib.

- Kada je pokraden moj atelje u Sarajevu, svi su pomislili da sam ja namjestio krađu jer su slike bile osigurane u Njemačkoj. Međutim, policija je, na moju sreću, ušla u trag kad su slike trebale biti razmijenjene. Tih pet slika bilo je vrijedno 48.000 eura - kazao je Hebib.

Mjesečina na Ženevskom jezeru iz 1881. godine

Krađe, prijave, istrage..., ali nema optužnica

Treba pročešljati zbirke po kućama ilegalnih mešetara

Umjetnici Edin Numankadić i Dobro od kolekcionara Envera Džeko Hodžić ostali su bez svojih umjetnina u ratu. Hodžiću je ukradeno 2.005 radova, kolekcija, ploča... Numankadiću su nestala rana djela.

- Skoro da ništa nisam našao. Tri rada sam kupio, a devet sam ih - ispričao nam je Hodžić.

Slučaj Međunarodne galerije portreta u Tuzli

Umjetnička djela ukradena iz Međunarodne galerije portreta u Tuzli, njih 66, među kojima su djela Ismeta Mujezinovića, Safeta Zeca, Adele Ber i drugih svjetskih priznatih umjetnika, nikad nisu pronađena.

- Vodi se istraga protiv Ćazima

Sarajlića, bivšeg direktora, i Zekerijaha Omerčića, muzejskog tehničara. Oni se sumnjiče za nestanak tih slika. No, optužnice nema. Jedan od problema je što je i Galerija vođena neozbiljno - kaže direktor Međunarodne galerije Dženan Jusufović.